

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z PRZYRODY W SZKOLE
PODSTAWOWEJ NR 1 IM. M.KOPERNIKA
W SIECHNICACH**

Opracował: Kamil Dąbrowny
Barbara Zawadzka
Kazimiera Mucha
Iwona Lisowska

Przedmiotowy System Oceniania z przyrody w Szkole Podstawowej

I. PODSTAWA PRAWNA

Podstawa prawna do opracowania przedmiotowego systemu oceniania:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2015 poz. 843)
2. Podstawa programowa
3. Wewnątrzszkolny System Oceniania (WSO) oraz Statut Szkoły

II. CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE KLASY 5-6

1. Zaciekawienie światem przyrody.

Uczeń stawia pytania dotyczące zjawisk zachodzących w przyrodzie, prezentuje postawę badawczą w poznawaniu prawidłowości świata przyrody przez poszukiwanie odpowiedzi na pytania: „dlaczego?”, „jak jest?”, „co się stanie, gdy?”.

2. Stawianie hipotez na temat zjawisk i procesów zachodzących w przyrodzie i ich weryfikacja.

Uczeń przewiduje przebieg niektórych zjawisk i procesów przyrodniczych, wyjaśnia proste zależności między zjawiskami; przeprowadza obserwacje i doświadczenia według instrukcji, rejestruje ich wyniki w różnej formie oraz je objaśnia, używając prawidłowej terminologii.

3. Praktyczne wykorzystanie wiedzy przyrodniczej.

Uczeń orientuje się w otaczającej go przestrzeni przyrodniczej i kulturowej; rozpoznaje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu oraz podejmuje działania zwiększające bezpieczeństwo własne i innych, świadomie działa na rzecz ochrony własnego zdrowia.

4. Poszanowanie przyrody.

Uczeń zachowuje się w środowisku zgodnie z obowiązującymi zasadami; działa na rzecz ochrony przyrody i dorobku kulturowego społeczności.

5. Obserwacje, pomiary i doświadczenia.

Uczeń korzysta z różnych źródeł informacji (własnych obserwacji, badań, doświadczeń, tekstów, map, tabel, fotografii, filmów), wykonuje pomiary i korzysta z instrukcji (słownej, tekstowej i graficznej); dokumentuje i prezentuje wyniki obserwacji i doświadczeń; stosuje technologie informacyjno-komunikacyjne.

II. CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE KLASA 4

W zakresie wiedzy:

1. opanowanie podstawowego słownictwa biologicznego i geograficznego w celu opisywania budowy własnego ciała i zjawisk przyrodniczych;

2. poznanie przyrodniczych i antropogenicznych składników środowiska przyrodniczego i antropogenicznego;
3. wyjaśnianie prostych zależności między składnikami środowiska;
4. opisywanie współzależności między składnikami środowiska przyrodniczego i antropogenicznego w najbliższej okolicy;
5. poznanie w zakresie orientacji w terenie(plan, mapa), obserwacji Słońca i składników krajobrazu;
6. poznanie dziedzictwa kulturowego najbliższej okolicy.

W zakresie umiejętności i stosowania wiedzy w praktyce:

1. wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności przyrodniczych w życiu codziennym;
2. doskonalenie umiejętności obserwacji poszczególnych składników środowiska, np.: ukształtowania terenu, skał, gleb, wód a także organizmów roślin, zwierząt, grzybów występujących w najbliższej okolicy;
3. wykorzystanie zdobytej wiedzy o budowie własnego organizmu w codziennym życiu;
4. stosowanie zasad dbałości o własne zdrowie, w tym zapobieganie chorobom;
5. doskonalenie umiejętność dostrzegania i interpretowania zjawisk zachodzących w przyrodzie;
6. prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, analizowanie, dokonywanie opisu, porównywanie, klasyfikowanie, korzystanie z różnych źródeł informacji (własnych obserwacji, badań, doświadczeń, tekstów, map, tabel, fotografii, filmów i innych materiałów źródłowych);
7. wykonywanie pomiarów i doświadczeń zgodnie z instrukcją (słowną, tekstową i graficzną);
8. prowadzenie własnych notatek z dokonanych obserwacji i doświadczeń, dokumentowanie i prezentowanie wyników obserwacji i doświadczeń, korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych, korzystanie z różnych pomocy: lupy, kompasu, taśmy mierniczej, lornetki itp.;
9. ocenianie zjawisk oraz procesów kulturowych, gospodarczych zachodzących w najbliższej okolicy;
10. wykorzystywanie wiedzy i umiejętności przyrodniczych w celu lepszego rozumienia zjawisk i procesów występujących w najbliższej okolicy;
11. dostrzeganie zależności między organizmami w różnych układach przyrodniczych - na polu uprawnym, łące, lesie, parku, jeziorze i rzece;
12. wskazywanie przystosowań organizmów do środowiska życia i zdobywania pokarmu;

13. dostrzeganie zależności występujących między poszczególnymi składnikami krajobrazu, jak również między składnikami krajobrazu a działalnością człowieka;
14. czytanie i interpretowanie planów i map;
15. rozwijanie myślenia przyczynowo -skutkowego.

W zakresie kształtowania postaw - wychowania:

1. poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;
2. rozwijanie szacunku do środowiska przyrodniczego oraz potrzeby mądrego w nim gospodarowania;
3. kształtowanie wrażliwości dla wszelkich przejawów życia;
4. doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy;
5. kształtowanie poczucie odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego;
6. kształtowanie umiejętności właściwego zachowania się w środowisku przyrodniczym;
7. kształtowanie umiejętności świadomego działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego;
8. kształtowanie wrażliwości na piękno natury a także ładu i estetyki zagospodarowania najbliższej okolicy;
9. kształtowanie postaw związanych z tożsamością kulturową regionu;
10. uświadamianie współodpowiedzialności za stan najbliższej okolicy;
11. zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego;
12. kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu;
13. doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało jak i najbliższe otoczenie

III. WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA POSZCZEGÓLNYCH STOPNI

1. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:
 - nie opanował treści i umiejętności koniecznych
 - ma poważne braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach umożliwiających dalszą naukę
 - nie przejawia chęci przyswajania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem
2. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach lecz z pomocą nauczyciela potrafi je nadrobić
 - wykonuje typowe polecenia o niewielkim stopniu trudności
 - przejawia gotowość i chęć do poznawania nowych umiejętności, wiadomości, chęć współpracy z nauczycielem
3. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:
- opanował treści przewidziane w programie nauczania na poziomie podstawowym
 - wykonuje typowe polecenia i rozwiązuje problemy o średnim stopniu trudności
 - próbuje porównywać, selekcjonować fakty i informacje, współpracuje z nauczycielem, wykazuje aktywność na lekcji
4. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który
- potrafi samodzielnie pracować z podręcznikiem
 - ustnie i pisemnie stosuje terminy i pojęcia przyrodnicze
 - efektywnie współpracuje w zespole i aktywnie pracuje w grupie
5. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:
- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania przyrody w danej klasie
 - sprawnie posługuje się wiadomościami
 - rozwiązuje samodzielnie problemy, wyjaśnia fakty i zjawiska przyrodnicze
 - umie bronić swoich poglądów
 - wnosi twórczy wkład w realizowane zagadnienia
6. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
- w wysokim stopniu opanował treści programowe rozszerzając swoją wiedzę wykraczającą poza granice danej klasy
 - umie formułować wnioski i selekcjonować nabytą wiedzę
 - bierze udział i osiąga znaczące sukcesy w konkursach
 - samodzielnie rozwija swoje zainteresowania

IV. SPOSOBY SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. Częstotliwość

- sprawdziany (20- 45 minut)- po zakończeniu działu programowego
- kartkówki (5- 15 min)- co najmniej 4 w semestrze
- odpowiedzi ustne - jedna w każdym semestrze (w zależności od potrzeb)
- zadania samodzielne na ocenę (pisemne- ćwiczenia, ustne) - co najmniej 1 w semestrze

2. Harmonogram

- sprawdziany przeprowadza się po zakończeniu każdego działu programowego

- kartkówki przeprowadza się wg potrzeb z ostatnich 3 lekcji
- prace domowe- po każdej lekcji
- ćwiczenia- jeżeli nie skończymy podczas lekcji, to uczniowie kończą je w domu

3. Narzędzia sprawdzania i oceniania osiągnięć

1. Sprawdziany zawierające pytania dotyczące:

2. Kartkówki:

3. Zadania samodzielne:

a) Prace domowe - ćwiczenia:

- przy ocenie brane pod uwagę są:
 - samodzielność
 - poprawność rzeczowa
 - estetyka wykonania
 - kompletność
 - możliwości ucznia

1. Odpowiedzi ustne

- oceniana jest zawartość rzeczowa
- umiejętność formułowania myśli
- stosowanie terminologii przyrodniczej
- umiejętność wykorzystania pomocy (mapy, ilustracje)

4. Obserwacja ucznia uwzględniająca:

- przygotowanie do lekcji
- prowadzenie zeszytu i zeszytu ćwiczeń
- wypowiedzi na lekcji- za aktywność
- praca w zespołach i grupach

5. Ocenianie wspomagające:

1.a) plus (+) uczeń może otrzymać za:

- aktywność na lekcji,
- prace domowe o małym stopniu trudności,
- w pracy zespołu na lekcji,
- stosowanie materiałów wzbogacających proces lekcyjny,
- inne „krótkie” formy aktywności.

b) minus (-) uczeń może otrzymać za:

- brak zeszytu przedmiotowego lub środków dydaktycznych potrzebnych do lekcji, a wskazanych przez nauczyciela,
- brak odpowiedzi na pytanie powtórzeniowe na początku i końcu lekcji,

- za niewłaściwą współpracę w zespole.

Plusy i minusy są przekładane na ocenę wyrażoną stopniem.

Za 5 plusów uczeń uzyskuje ocenę bardzo dobrą (5), za cztery minusy - niedostateczną (1).

4. Zasady przeprowadzania sprawdzianów i kartkówek

- sprawdziany muszą być zapowiedziane i zapisane w dzienniku z jednotygodniowym wyprzedzeniem, mogą być przeprowadzone po lekcji powtórzeniowej
- kartkówki są niezapowiedziane - badają systematyczność uczenia się

5. uczeń a prawo do zgłoszenia 2 razy w ciągu semestru nie przygotowania do zajęć (np) zaraz po sprawdzeniu obecności, nie podając powodu. Nauczyciel odnotowuje taką informację w dzienniku. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nie przygotowanie **ocenę niedostateczną**. Zgłaszanie nie przygotowania nie obejmuje lekcji, na które wcześniej ustalono kartkówkę czy sprawdzian wiadomości. W razie nieobecności na lekcji uczeń jest zobowiązany do uzupełnienia notatek i nadrobienia braków na najbliższe zajęcia. W przypadku dłuższej nieobecności z powodu choroby lub innych zdarzeń losowych, uczeń zgłasza ten fakt nauczycielowi na początku lekcji. Ma 2 tygodnie na nadrobienie zaległości.

6. Z prac pisemnych uczeń otrzymuje ocenę wyrażoną stopniem zgodnie z poniższymi normami:

100% - ocena celująca

99% - 91% - ocena bardzo dobra

90% - 75% - ocena dobra

74% - 50% - dostateczna

49% - 31% - dopuszczająca

30% - 0% - niedostateczna

O normie wykonania zadań, czyli przeliczeniu punktów uzyskanych ze sprawdzianu na ocenę decyduje nauczyciel.

V. SPOSÓB ZBIERANIA DANYCH I INFORMOWANIA O OSIĄGNIĘCIACH I

POSTĘPACH UCZNI

1. Prace pisemne są archiwizowane (sprawdziany)
2. Oddane prace pisemne są omówione
3. Oceny są jawne i umotywowane

VI. SPOSÓB WYSTAWIANIA OCENY SEMESTRALNEJ I KOŃCOWOROCZNEJ

1. **Ocena semestralna i roczna są wystawiane na podstawie średniej ważonej:**
 - Waga 6 (prace klasowe, sprawdziany, testy);
 - Waga 3 (kartkówki, odpowiedzi ustne, projekt, prowadzenie lekcji);
 - Waga 2 (powtórzenie, zadanie dodatkowe, czynny udział w zajęciach dodatkowych)

- Waga 1 (zadania domowe, prowadzenie zeszytu przedmiotowego, praca w grupie, aktywność, ćwiczenia).

- Waga 10 (miejsca premiowane w konkursach)

2. Skala ocen

- Poniżej 1,75 ocena niedostateczna (ndst)

- Od 1,76 do 2,74 ocena dopuszczający (dop)

- Od 2,75 do 3,74 ocena dostateczny (dst)

- Od 3,75 do 4,50 ocena dobry (db)

- Od 4,51 do 5,5 ocena bardzo dobry (bdb)

- Ocenę celującą (cel) otrzymuje uczeń, który uzyskał ze średnią ważoną powyżej 5,5 i wykazał się dodatkowymi umiejętnościami na ocenę celującą (finalista lub laureat konkursów przyrodniczych na etapie powiatu lub województwa, nagrody, wyróżnienia w ogólnopolskich konkursach przyrodniczych)

3. *Każdy uczeń będzie rozważany indywidualnie w trakcie wystawiania oceny końcowej na podstawie analizy jego zaangażowania i pracy nad własnymi umiejętnościami z przyrody.*

VI. PROCEDURA POPRAWIANIA OCEN

1. Uczeń, który nie pisał sprawdzianu ma obowiązek zaliczyć go w terminie dwóch tygodni

2. Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną i dopuszczającą **ze sprawdzianu** po ustaleniu z nauczycielem oraz niedostateczną z zadania domowego

3. Poprawione oceny wpisywane są po ukośniku

4. Poprawioną ocenę wpisuje się z odpowiednią wagą i liczy się średnią z 2 ocen: poprawianej i poprawionej.

VII. SPOSÓB KOMUNKOWANIA RODZICOM INFORMACJI O POSTĘPACH ICH DZIECI

1. Zebrania klasowe- według ustalonego harmonogramu

2. Konsultacje indywidualne po uprzednim umówieniu się

3. W razie braku przepływu informacji, komunikowanie się telefoniczne, lub pisemne wezwanie do szkoły

KRYTERIA OCENIANIA UCZNIĄ Z ORZECZENIEM Z PPP

Przy ocenianiu, nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia

Uczeń z orzeczeniem z Poradni Pedagogiczno- Psychologicznej jest oceniany zgodnie z wymogami poradni.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z przyrody

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw,
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobycie z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać
- częściej powtarzać i utrwalać materiał
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie, często oceniać prace domowe , zmniejszać ilość zadań na sprawdzianie lub wydłużać czas pisania

Dostosowanie punktacji do oceny z prac pisemnych

100 -98% celujący

97% - 81% bardzo dobry

80- 60% dobry

60% -41% dostateczny

40% - 21% dopuszczający

20% i mniej niedostateczny